

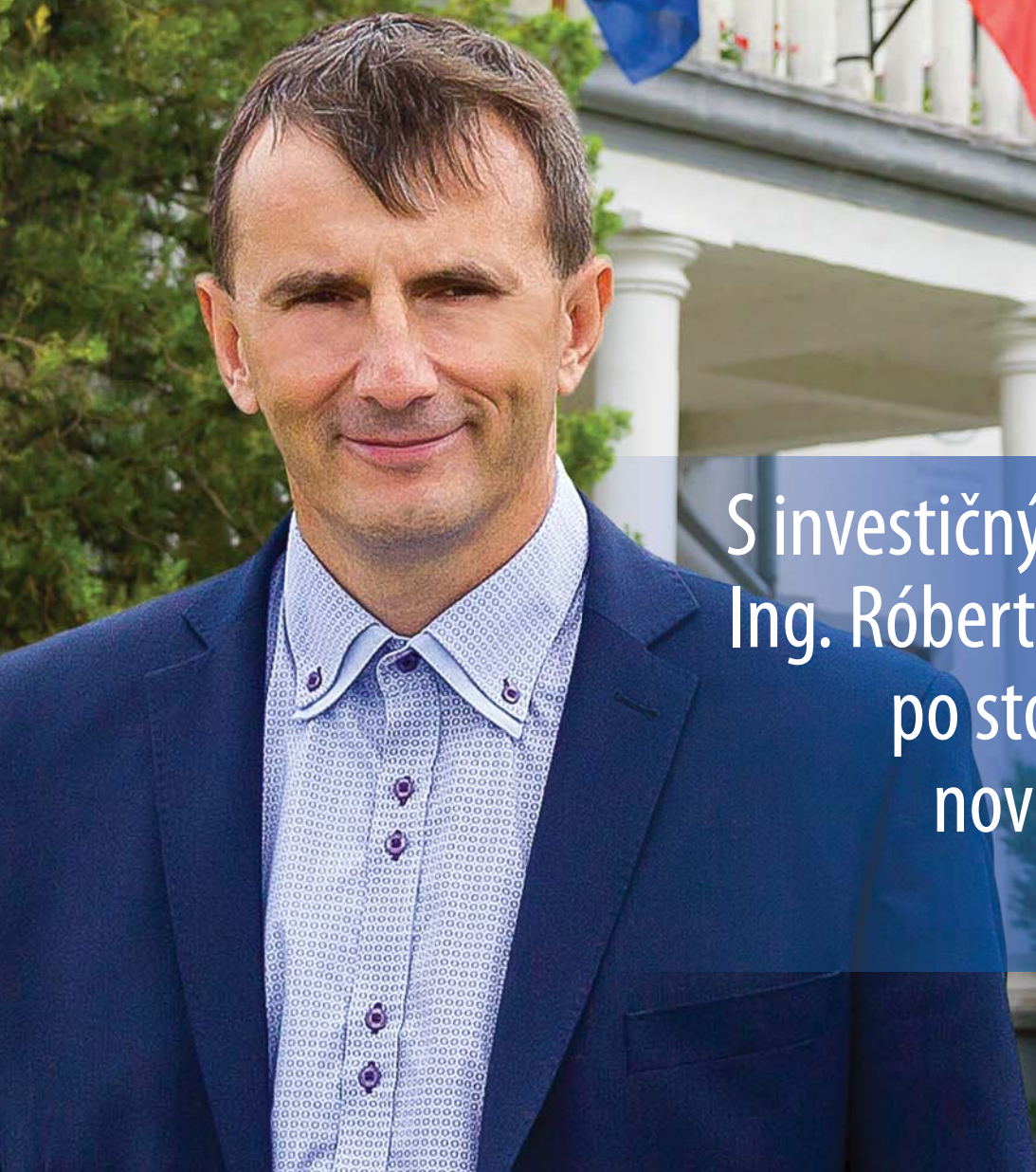
Vodný Žurnál

Štvrťročník

8. ročník 3/2016

Prinášame Vám to najcennejšie...

S investičným riaditeľom
Ing. Róbertom Hézselym
po stopách štyroch
nových projektov
na Zemplíne

3

5

6

8

11

14

15

17

Aktuality ..... str. 3

- Keď história dýcha súčasnosťou
- Ponuka baru: voda, voda, voda
- Epip, novinka, ktorú je potrebné predstaviť
- Prinášajú nám to najcennejšie
- Po stopách štyroch nových projektov na Zemplíne
- 12. ročník Medzizávodnej súťaže zručnosti vodárenských pracovníkov vyhral závod Svidník
- Prípojky montujú šikovní chlapi

O ľuďoch..... str. 15

- Investícia do svojho zdravia je najlepšou investíciou!

Vodárov klobúk ..... str. 17

- Vodárov klobúk VII.

Relax ..... str. 19

- Vtipy
- Nájdí 13 rozdielov

Vodný žurnál – časopis Východoslovenskej vodárenskej spoločnosti, a.s., Komenského 50, 042 48 Košice, 040 01. www.vodarne.eu.

Vydavateľ: Agentúra PENELOPA, s.r.o., Omská 22, Košice 040 01. **Šéfredaktor:** Mgr. Martina Hidvéghyová, **e-mail:** hidveghyova@penelopa.sk, **Zástupca šéfredaktora:** Mgr. Alena Havrilová, **e-mail:** obchod@penelopa.sk, **Zodpovedný redaktor:** PhDr. Peter Furmaník, **Redaktori:** Helena Sviatková, Helena Sičáková, Ing. Jana Petráková, Henrieta Krištofová, Jana Pavliková, Mgr. Ivana Adamečková, Bc. Eva Harakalová, Gabriela Liptáková, Alena Pangráčová-Piterová. **Sídlo redakcie, príjem inzercie:** Agentúra PENELOPA, s.r.o., Omská 22, Košice 040 01, **tel./fax:** +42155 677 00 76. **Grafika a sadzba:** Agentúra PENELOPA, s.r.o., **Tlač:** Rotaprint Košice. Autorské práva vyhradené. Akékoľvek rozmnožovanie textu, grafiky a fotografií vrátane údajov v elektronickej podobe, len s predchádzajúcim písomným súhlasom redakcie. Nepredajné.

Ked' história dýcha súčasnosťou...

Je jún, letné slnko krásne pozlacuje oblohu a nemilosrdne pripeká. Naozaj je horúco ako v raji a tak nám celkom vhod padlo pozvanie technického námestníka Ing. Karola Kalináka do podzemia areálu košického závodu na Vodárenskej ulici. Stretávame sa s ním pri historickej budove starej čerpacej stanice (ČS), ktorá už dlhé roky slúži predovšetkým ako sklad MTZ. Hanba - nehanba, ale naozaj je to tak. Budova je navyše obostavaná nevкусnými murovanými „búdkami“ s oknami, v ktorých sú dnes kancelárie.

„Je to daň budovania socializmu - administratívny aparát bývalých VVaK sa rozrastal, a tak vtedajší vedúci pracovníci rozhodli o takomto nevhodnom rozšírení kancelárskych priestorov, vďaka ktorým výrazne zaniká architektúra tejto krásnej budovy pochádzajúcej zo začiatku minulého storočia. Ale v dokumentoch máme jej pôvodnú podobu, a tak vieme, ako bude opäť vyzerat, lebo tie nevкусné socialistické prímušky už zakrátko pôjdu preč, aby sa mohla spustiť jej celková rekonštrukcia,“ zdôraznil pán Kalinák.

Nebojte sa!

Kým sa rozprávame o histórii areálu na Vodárenskej, z podzemia budovy starej čerpacej stanice na nás civie nepríjemná hustá tma, ktorá v kontraste s jasným slnečným svetlom pôsobí až tajuplne. „Nebojte sa,“ pousmeje sa vedúca oddelenia MTZ pani Mária Polčíková a dodá, „aj pán generálny riaditeľ tu bol, tuším dvakrát to už celé prešiel. A ja som veľmi rada, že sa rozhodol zachovať tento kus vodárenskej histórie pre budúcnosť a v budove bývalej čerpacej stanice zriadiť múzeum.“

Zídeme dolu len niekoľkými schodmi a už sme v totálnej tme. Svietime si lampášmi a mobilmi, aby sme sa nedolámali. Všade sú

krížom-krážom nejaké potrubia, zväčša už staré - veľmi dávno nepoužívané.

„Tu boli kolektory, do ktorých sa kedysi zbierala voda z hornádskejších studní číslo 1 až 9, ale i z ďalších zdrojov. Štyri najstaršie studne sú už dávno odstavené, časť z nich sa nachádza priamo pod staveniskom bytového komplexu Park Anička. Ale pozor, toto jedno potrubie, cez ktoré priteká voda z kvalitných čermelských zdrojov, je naďalej funkčné a zostane zachované, aj keď tu bude múzeum! Aspoň sa tu budú spájať dejiny so živou súčasnosťou.“

Cez podzemie historickej budovy tečie voda z Čermela až do vedľajšieho objektu.

„Je to súčasná čerpacia stanica, do ktorej priteká voda z viacerých zdrojov - z už spomínaných hornádskejších studní 5 až 9, zo Stariny, z Čermela, Trebejova, Sokolan, a tak ďalej. Táto budova, aj keď tiež prejde určitou rekonštrukciou, však nebude slúžiť na exkurzie. Naďalej zostane funkčnou čerpačkou so všetkými bezpečnostnými opatreniami.“

Svetlá ako v jaskyni?

V tej chvíli sme však v podzemí bývalej čerpacej stanice, kde je tma ako v rohu. Naozaj musíme dávať pozor, aby sme sa nedochrámal. „Myslím si, že ak sa opravia schody, ktoré už dávno ohlodal zub času, urobí sa k nim jednoduché drevené zábradlie a vysvieti sa to, bude to presne ako v jaskyni,“ zdôrazňuje pán námestník.

Bude tam pekne vidieť štôlne, chodby s klenbami, ktoré sú zväčša nízke, nedalo a nedá sa v nich vzpriamene kráčať, dalo sa v nich len liezť a vodárom umožňovali prístup k starým, dnes už nevyužívaným zdrojom.

Ak sa to opraví a presvieti, bude to pre návštevníka naozajstný zážitok!

Zo studenej vojny

Pár metrov od starej ČS-ky je malý a dosť nenápadný silný betónový bunker - zrejme guľometná strelňa. Takéto vojenské kryty s úzkymi okienkami prispôsobenými pre hlavne guľometov sa u nás budovali v časoch tzv. studenej vojny, kedy triedne rozdelený svet delila železná opona. Obsluha bunkra mala chrániť vodárne pred útokom západných imperialistov, ale je možné, že objekt napokon slúžil ako odvetrávacia šachta.

„Dnes už nevieme, komu tento kryt vlastne patril, či priamo vodárňam, mestu alebo armáde. V každom prípade je to súčasť vodárenskej histórie a priznávam, že neviem, ako sa doň vchádzalo. Zrejme cez niektorú zo štôlní v starej čerpačke. Nedávno si bol tento kryt zvonku poobzerať aj známy kunsthistorik Gabriel Kládek,“ informovala pani Polčíková a pán námestník spresnil, že v areáli na Vodárenskej je minimálne ešte jeden viditeľný takýto kryt: „Možno ich bolo aj viac, stopy po nich už nie sú veľmi zreteľné, za dlhé desaťročia ustúpili výstavbe vodárenských objektov. Dokumentáciu k týmto krytom nemáme a vodári, ktorí tu pracovali začiatkom 50-tych rokov, žiaľ, už nie sú medzi nami.“

Sklady sa sťahujú

Budova historickej čerpacej stanice teraz slúži ako sklad a i na priestranstve za ňou sú uskladnené plastové potrubia na vodu a kanál. „To všetko pôjde do novej budovy závodu, kde na druhom poschodí bude sklad potrubí, tvaroviek a ďalšieho materiálu,“ vysvetľuje pán Kalinák a spresní, že padli rôzne návrhy. Uvažovalo sa aj o tom, že na

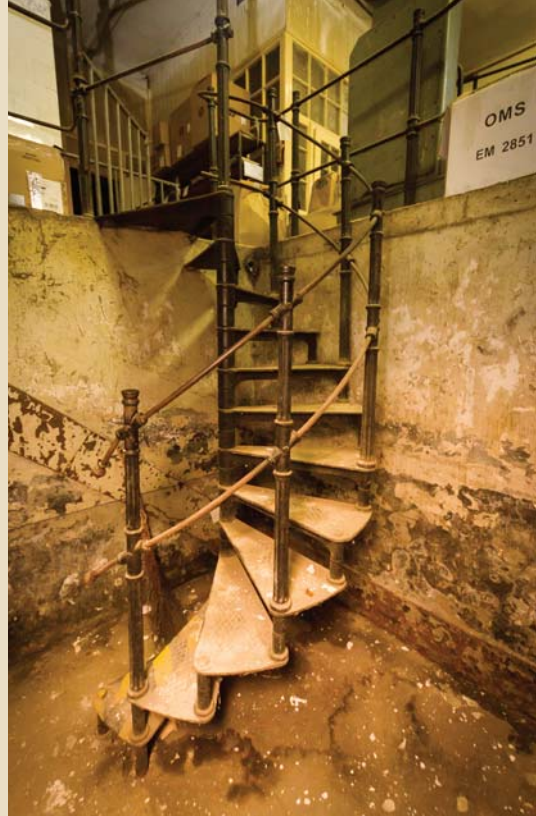

priestranstve hneď za touto krásnou budovou by sa postavilo relaxačné centrum.

„Ale som rád, že pán generálny riaditeľ sa rozhodol pre múzeum a myslím si, že voda ako základ života i naše vodárenské profesie si propagáciu zaslúžia. Môžem nielen za seba, ale myslím si, že i za svojich kolegov, za celý košický závod sľúbiť, že každý z nás priloží ruku k dielu. Je medzi nami dosť lokálpatriotov a nadšencov, ktorí už začali zbierať staré dokumenty, fotografie a mapy, máme i veľmi starú knihu s podrobnými dennými záznamami o dodávke vody i obrázok starého čerpadla z tejto ČS-ky a napokon i rôzne dnes už nevyužívané materiály, tvarovky, ventily a mnohé iné zaujímavé artefakty,“ zdôraznil Ing. Kalinák.

Tému prípravy budúceho vodárenského múzea v Košiciach neuzatvárame, práve naopak - budeme i ďalej odhaľovať zákutia bohatej a zaujímavej histórie vodárenstva v meste a okolí. Vo vianočnom vydaní Vodného žurnálu prinesieme rozhovor s generálnym riaditeľom Ing. Stanislavom Hrehom, PhD., o jeho zámeroch a celkovej koncepcii vodárenského múzea. (fur.)

Foto: Marián Horňák

Ponuka baru: voda, voda, voda

Tropické letné dni k nám zavítali o trochu skôr a udreli v plnej sile. Teploty nad 30 °C sa už v júni stali takmer každodennou súčasťou, takže Hlavnou prechádzalo množstvo smädných dospelých, ale i tých menších, ktorých ku koncu školského roka bolo v centre mesta vídať neúrekom. Osvieženie, ktoré ponúkal Vodný bar, prijali Košičania s nadšením. V ponuke baru bola voda na viacero spôsobov - čistá, voda s limetkou, voda s citrónom, mäťou - základom ponuky baru bola, samozrejme, voda.

Vodný bar priamo v centre, na Hlavnej ulici pri súsoší Immaculaty pripravila VVS, a.s. v spolupráci s Mestom Košice. Príjemná obsluha ponúkala najzdravší nápoj na svete úplne zdarma a osviežiť sa mohli naozaj všetci. Nealkoholické nápoje z čistej, pitnej vody z verejného vodovodu boli najideálnejším osviežením v letných pálavách,

o čom svedčí i množstvo smädných návštevníkov baru - počnúc od najstarších až po tých najmenších. Dvadsať malých rúk natiahnutých za pohármi s vodou znamenalo, že dobrým nápadom sa medze nekladú. Čakali na nich navyše malé a milé darčeky od VVS - záložky do knihy a zošity na kreslenie s praktickými informáciami o vode. Z nich sa dozvedeli, že voda je pre ľudský organizmus nenahraditeľná a potrebuje ju každá bunka v našom organizme.

Cesta po rozpálenom meste sa vďaka vodnému baru stala o poznanie znesiteľnejšou.

Mgr. Alena Havrilová
foto: archív redakcie

EPIP, novinka, ktorú je potrebné predstaviť

EPIP je elektronický informačno-prezentačný projekt, ktorý využíva moderné spôsoby výučby a informovanosti. Tvorba, vzdelávanie či vyhodnocovanie výsledkov sú distribuované pomocou informačných technológií. Projekt po jednotlivých témach poskytne všetkým dostupným zamestnancom základné údaje o problematike a zároveň testom preverí, či spracované a odovzdané informácie aktívne prijali a spracovali do tej miery, že zvládnu odpovedať na overovacie otázky v texte.

Zjednodušene napísané - takýto vzdelávací systém poskytuje cieľovej skupine možnosť učiť sa či absolvovať test z akéhokoľvek miesta, podmienkou je len pripojenie k internetu.

Ďalšou nespornou výhodou e-learningu je efektivita tak pre spoločnosť, ako aj pre jednotlivca. Spoločnosti šetrí náklady a je zároveň vhodným nástrojom na oslovenie všetkých zamestnancov. Pre učiaceho sa je online vzdelávanie interaktívnejšie, atraktívnejšie a gra-

ficky pútavejšie. V neposlednom rade je flexibilnejšie, pohodlnejšie a prispieva k znižovaniu stresu z testovania v oficiálnych priestoroch.

Vodárenský EPIP v tomto čase predstavuje svoju druhú tému nazvanú „Vodárenský uzavretý kruh“, téma bude prístupná na online zodpovedanie otázok do 31. 10. 2016. Prvou témou bola téma „Prípojka za 1 €“.

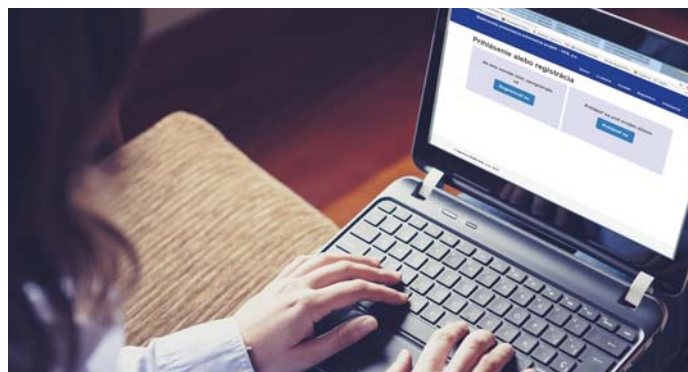
V čom spočíva princíp?

Po zadaní adresy <http://vodarne.epip.sk> sa na monitore objaví dve možnosti - registrácia alebo prihlásenie. Po registrácii sú zamestnanci vyzvaní na výber organizačnej jednotky (závodu), v ktorej pracujú. Po kliknutí na tému, ktorá má byť absolvovaná, sa objaví text s pomôckami vo forme videí či grafického spracovania.

80%

Je hodnota, ktorá vymedzuje **úspešnosť** či **neúspešnosť** absolvovaného testu, ten zatiaľ nie je možné opakovať. Vyhodnotenie prvej témy ukázalo vysokú, až 99% úspešnosť testov, čo znamená, že testom neprešlo len pár zamestnancov. Priemerná percentuálna úspešnosť bola 95%, čo znamená, že prevažná väčšina z testovaných zamestnancov dosiahla v odpovediach 100% úspešnosť. EPIP po označení všetkých odpovedí v priebehu pár sekúnd test vyhodnotí a výsledok zobrazí. Pri zobrazovaní výsledku však nezverejní konkrétne správne či nesprávne odpovede.

Mgr. Alena Havrilová
foto: archív redakcie

Prinášajú nám to najcennejšie

Podujatie, ktoré je oslavou vody a zároveň oslavou tých, ktorí sa o vodu starajú, nesklamalo

Celoslovenskú súťaž zručnosti vodárenských pracovníkov definuje šikovnosť, zručnosť, rýchlosť, presnosť, precíznosť, ale i zdravé súperenie, utužovanie vzťahov medzi jednotlivými vodárenskými spoločnosťami z celého Slovenska, či nadväzovanie nových vzťahov. Okrem množstva súťažeciev vodárov každoročne priťahuje pozornosť publika, ktoré sa o vodárstvo zaujíma, či okoloidúcich, ktorí len tak využijú možnosť obzrieť si prácu vodárov zblízka.

Veď kde ju môžeme vidieť? Nevidíme dennodennú prácu zamestnancov, nevidíme tých, ktorí nám montujú prípojky či vytyčujú ich trasu. Na slávnostnom otvorení to vystihol generálny riaditeľ Východoslovenskej vodárenskej spoločnosti, a.s., ktorá súťaž organizovala, Ing. Stanislav Hreha, PhD.: „Takéto súťaže budeme robiť v centrách miest. Aby ľudia videli, že je to kumšt a umenie, zaujímavá práca, ktorú inak verejnosť nevidí. Dnes si ju môžete reálne obzrieť.“

33. ročník súťaže odštartovala predsedníčka zboru rozhodcov, Ing. Lýdia Beckerová. Súťažiaci už boli v tom čase pri stoliciach pripravení vložiť do zápolenia všetky svoje sily.

Čo sa dialo pred hotelom Centrum

Napríklad fontána prinesená pred hotel Centrum špeciálne kvôli akcii. Slávnostne ju odhalil a príjemne prekvapil všetky prítomné dámy pán Ing. Rudolf Kočiško, hla-

va organizačného tímu i duša tejto súťaže. Príjemne prekvapil preto, lebo fontána bola venovaná konkrétnym dámam z VVS a reklamnej agentúry, ktoré sa na organizovaní súťaže podieľali. Na veľkú škodu fontánu neskôr z miesta konania odviezli.

Ďalšou dámou, ktorej vyrazil dych tentoraz sám riaditeľ VVS, Ing. Stanislav Hreha, PhD., bola p. Mária Čabalová, PaedDr., riaditeľka Spojenej školy na Opatovskej ceste 101 v Košiciach. Dôvod výberu tejto školy bol jasný - škola poskytuje vzdelanie mentálne alebo fyzicky postihnutým deťom s rôznym stupňom postihnutia od troch do dvadsiatich ro-

kov. Pani riaditeľke odovzdal šek v hodnote 1 787,- € s tým, že tieto peniaze sa použijú na výstavbu multifunkčného ihriska. O veľkej túžbe a potrebe detí sa riaditeľ dozvedel počas Vianoc, kedy navštívil túto školu. Ako vníma tieto deti, povedal všetkým prítomným: „Nie sú postihnuté a už vôbec nie menejcenné. Sú len hendikepované a predovšetkým sú úžasné. Ak im má pomôcť multifunkčné ihrisko, nech peniaze od nás použijú práve na jeho výstavbu.“

V prezentačnom stane dostala verejnosť možnosť si zasúťažiť v odhade objemu vody v nádobe, v nej sa nachádzali rôzne vodárenské komponenty. Presný tip bol len jediný - pán Michal Tomečko, ktorý napodiv nie je

žiaden vodár, správne odhadol objem vody 15,75 l. Vďaka svojmu presnému odhadu si domov odniesol piknikový kôš pre dve osoby, ktorý mu do rúk odovzdal Ing. Rudolf Kočiško, výrobnotechnický riaditeľ VVS, a.s.

Novinkou boli i dve súťaže, obidve síce nesúťažné, o to viac atraktívne - „súťaž zručnosti stavebných strojníkov“, ktorá pozostávala zo šiestich disciplín: krúžok na kužeľ, lopta do vedra, minifutbal, prenos potrubia, výmena lyžice, nakládka piesku a celoslovenská premiéra súťaže generálnych riaditeľov

vodárenských spoločností, ktorí si sily zmerali v mimosúťažnej disciplíne s rovnakým názvom - v „súťaži zručnosti stavebných strojníkov“, a to obsluhou bagra, súťažili však len v jednej disciplíne, na pripravený kužeľ nasadzovali obruč.

Tí, ktorí túžili obzrieť si aktuálne Európske mesto športu, sa o 11:00 a 14:00 hod stretli s Milanom Kolcunom, známym košickým sprievodcom. Prekvapilo ho, že v skupinách boli i Košičania: „Som rád, že s nami boli i Košičania, lebo mnohí ma dopĺňali a pýtali sa. Prekvapilo ma, že sú z Košíc a na takejto potulke boli prvýkrát, ale potešilo, že sa na ňu vybrali. Videli sme Zvonársku ulicu, židovskú synagógu. Nahliadli sme do Halmiho dvora a vrátili sa späť na Hlavnú. Tam som im samozrejme ukázal Kaplnku sv. Michala,

Dóm sv. Alžbety, Urbanovu vežu so zvonom a iné. Najväčšmi ich zaujal Dóm sv. Alžbety.“

V stane reklamných partnerov boli k dispozícii tlačoviny a propagačné materiály, ktoré súviseli s vodárenstvom. Reklamní partneri boli pripravení, poradiť a poskytnúť informácie.

Vodný bar, permanentne obsadený, poskytoval v páľave príjemný chládok a usmie-

vavé hostesky ponúkali niekoľko nealkoholických drinkov, ktorých základom bola pitná voda. Detičky sa mohli do úmoru vybláznit na nafukovacom stane bungee run, za účasť dostali zápisník.

Tiekla voda, tiekol pot

Vodári sa doslova v pote tváre snažili vybojovať pre svoj tím či vodárenskú spoločnosť víťazstvo, no zvíťaziť mohol len jeden - absolútnym víťazom sa stali vodári z Trenčianskych vodární a kanalizácií, a.s., Trenčín. Voda, najcennejšia tekutina na svete, sa pila po litroch, ako keby sama bola privolala taký

horúci a sparný deň. Aby nás všetkých presvedčila, aká je neoceniteľná a nenahraditeľná.

Mgr. Alena Havrilová

Foto: archív redakcie

Celkové hodnotenie

Súťažné družstvo	Disciplína A	Disciplína B	Celkové hodnotenie	
	Poradie	Poradie	Body	Poradie
Trenčianske vodárne a kanalizácie, a. s., Trenčín	2	1	3	1
Východoslovenská vodárenská spoločnosť, a. s., Košice	1	3	4	2
Severoslovenské vodárne a kanalizácie, a. s., Žilina	4	2	6	3
Považská vodárenská spoločnosť, a. s., Považská Bystrica	5	4	9	4
Bratislavská vodárenská spoločnosť, a. s., Bratislava	3	7	10	5
Podtatranská vodárenská a prevádzková spoločnosť, a. s. Poprad	6	6	12	6
Liptovská vodárenská spoločnosť, a. s., Liptovský Mikuláš	Diskv.	9	Diskv.	Diskv.
Oravská vodárenská spoločnosť, a. s., Dolný Kubín	Diskv.	5	Diskv.	Diskv.
Stredoslovenská vodárenská prevádzková spoločnosť, a. s. Banská Bystrica	Diskv.	10	Diskv.	Diskv.
Západoslovenská vodárenská spoločnosť, a. s., Nitra	Diskv.	8	Diskv.	Diskv.

Disciplína "A"

Montáž a oprava vodovodného potrubia s použitím tradičných a nových technologických postupov, vrátane montáže vodovodných prípojkov

Súťažné družstvo	Zloženie družstva	Celkové hodnotenie	
		Body	Poradie
Východoslovenská vodárenská spoločnosť, a. s., Košice	Gajdoš Martin Šulof Metod	4 580	1
Trenčianske vodárne a kanalizácie, a. s., Trenčín	Mozola Tomáš Ondrejčka Róbert	4 230	2
Bratislavská vodárenská spoločnosť, a. s., Bratislava	Marčišovský Peter Vrtal Roman	4 120	3

Disciplína "B"

Vytyčovanie trasy vodovodného potrubia a jeho súčastí, vyhľadávanie a vytyčovanie porúch na vodovodnom potrubí

Súťažné družstvo	Zloženie družstva	Celkové hodnotenie	
		Body	Poradie
Trenčianske vodárne a kanalizácie, a. s., Trenčín	Rožník Radoslav Hrušovský Dušan	4 847	1
Severoslovenské vodárne a kanalizácie, a. s., Žilina	Mravec Tomáš Žiak Peter	4 573	2
Východoslovenská vodárenská spoločnosť, a. s., Košice	Špak Michal Babjak Alexander	4 565	3

S investičným riaditeľom Ing. Róbertom Hézselym

Po stopách štyroch nových projektov na Zemplíne

Po tom, čo slovenské i európske orgány definitívne schválili projekty na výstavbu dvoch nových a rekonštrukciu a intenzifikáciu dvoch existujúcich čistiarní odpadových vôd na Zemplíne aj s rozšírením kanalizačnej siete, sme sa investičného riaditeľa Ing. Róberta Hézselyho opýtali, kedy by sa tieto zámery mohli začať realizovať. Bolo to ešte niekedy na jar a odpoveď znela: „Momentálne prebieha výber dodávateľov, samozrejme, nejaký čas to potrvá, ale predpokladám, že koncom leta - začiatkom jesene by už stavebné práce mohli byť rozbehnuté naplno.“

A tak sme sa v čase, keď ešte vo veľkom bežali výberové tendre na hlavných dodávateľov stavieb, išli pozrieť čo a kde sa bude stavať.

Zastávka č. 1: História nad Bodrogom

Po ceste do Stredy nad Bodrogom, ktorá je našou prvou zastávkou, prechádzame jej susednými obcami Borša (Borsi) a Viničky (Szőlőské). Obidve starobylé obce, o ktorých prvé písomné doklady sú z 13. storočia, sa priamo i nepriamo dotýkajú témy našej reportáže.

Borša preto, že sa s ňou spájajú pohnuté dejiny strednej Európy, je rodiskom Františka II. Rákocziho, sedmohradského veľmoža a vodcu najväčšieho protihabsburského stavovského povstania.

František II. Rákoczi bol synom Františka I. Rákocziho a chorvátskej šľachtickej Jeleni Zrinski a jeho boj proti

centralizačným snahám kráľovskej moci a rekatolizačným tlakom cirkvi na dlhé stáročia poznačil dejiny tohto regiónu. Viničky spomíname zas preto, že sú jedným z centier maďarsko-slovenskej Tokajskej vinohradníckej oblasti (Tokaji borvidék) s vínami, ktoré nám právom závidia celý svet.

Život celej Tokajskej oblasti a dušu slávnym odrodám lahodných vín dáva malebná rieka Bodrog, ktorá vzniká sútokom Ondavy a Latorice. S pánom riaditeľom stojíme na nádvorí krásneho baroko-

vého zámku slávneho rodu Vécsey, v ktorom dnes o. i. sídli obecný úrad a pýtame sa, či stojí za to budovať kanalizácie a tým chrániť taký svetový unikát, akým je Tokajská oblasť.

„Určite to má význam,” hovorí Ing. Hézsely a dodá, že realizáciou projektu „Streda nad Bodrogom - kanalizácia a ČOV” s celkovými investičnými nákladmi takmer 9,3 milióna eur sa vybuduje čistiareň odpadových vôd, 19-kilometrová kanalizačná sieť a 590 kanalizačných prípojk.

Na mapových podkladoch k projektu sledujeme detaily. Vidíme napríklad, že časť kanalizačných potrubí povedie i priamo pod Vécseyho zámkom opradenom slávou históriou a že osobitné výtlačné potrubie s dĺžkou 1 069 metrov z ČOV-ky bude spolu s 15 čerpacími stanicami slúžiť pre účely prečerpávania splaškových vôd medzi jednotlivými skupinami stokovej siete cez čistiareň až k recipientu – rieke Bodrog.

„Pôjde o mechanicko-biologickú čistiareň s mechanickým odvodnením kalu. Predpokladaným 85%-ným napojením obyvateľstva riešeného územia na kanalizačnú sieť sa zabezpečí zlepšenie životných podmienok na tomto území a ochrana podzemných vôd,” dopĺňa pán riaditeľ.

Zastávka č. 2: Veľmi staré nohavice

V historickom meste Kráľovský Chlmec sa zastavujeme v objekte starej ČOV, na ktorej už vidieť, že dosluhuje. Prechádzame areálom, ponad ktorým prelietavajú vtáčiky užívajúce si pohodu slnečného júnového dňa a pomedzi nohy sa nám pletie malý rozkošný psík.

„Ani nevieme, ako sa sem dostal, možno sa niekomu stratil, zabľúdlil a zakotvil u nás. Aspoň nám robí spoločnosť,” usmeje sa jeden z chlapov starajúcich sa o obsluhu ČOV. „Ale to nie je jediný pes, ktorého máme. Ten je tu len na rozveselenie, ale tamto vzadu je veľké psisko, ktoré stráži celý areál.”

Strojník Peter Szücs a elektrikár Pavol Mato sa pýtajú pána riaditeľa, čo všetko sa bude renovovať.

„Prakticky všetko, samozrejme, v prvom rade technologická časť, ale v podstate všetky objekty, budovy, poškodené schody a napríklad i toto zhrdzavené zábradlie, o ktoré sa práve opierame. A tam vzadu,” ukáže rukou na ďalšiu časť areálu, „pribudne úplne nové kalové hospodárstvo. A tu zasa nádrž na zvoz žumpových vôd, keďže do čistiarne sa budú zväzovať splaškové vody z okolitých obcí. Mys-

lím si, že po kompletnej rekonštrukcii, ktorá je súčasťou projektu za 15,5 milióna eur, to bude moderná čistiareň spĺňajúca prísne požiadavky kladené na kvalitu vypúšťaných odpadových vôd.”

Jeden z našich sprievodcov areálom sa zamyslí a dodá: „Tá čistiareň je ako veľmi staré nohavice! Darmo ich perieš, darmo ich každú chvíľu žehlíš, nové už nebudú!” (Smiech) A napokon sa zhodneme, že naozaj nestačí niečo vynoviť tu, niečo tam, ale potrebná je celková rekonštrukcia.

Kým kolega fotí zákutia čistiarne, vrátane starých, dnes už nevyužívaných rozpadajúcich sa budov a objektov, pán riaditeľ informuje, že v rámci projektu sa v celom meste podstatne rozšíri jednotná i splašková kanalizácia, pribudne viac než 17,9 kilometrov nových kanalizačných potrubí, na ktoré sa napojí ďalších 3 150 obyvateľov.

„Dobudovaním kanalizácií sa odstránia priesaky odpadových vôd zo žump a septikov, ktorými je v súčasnosti riešené nakladanie s odpadovými vodami v niektorých častiach mesta a modernizáciou a intenzifikáciou ČOV sa zlepší kvalita vypúšťaných vôd, čo prispeje k zlepšeniu kvality povrchových vôd v regióne.”

Na jazyk sa nám derie otázka, či sa pri budovaní kanalizácií nenarušia vzácne vínne pivnice v meste i okolí. Ide o pivnice, z ktorých mnohé majú pôvod ešte v 16. storočí, v období tureckých vpádov, kedy si obyvatelia regiónu pre ochranu svojich životov a majetku (vrátane vína) budovali hlboké tufové pivnice - úkryty pred nájazdmi lúpežníckych

vojsk. Postupom času ale zistili, že viaceročné dozrievanie vína v tufových pivniciach má veľmi dobrý vplyv na jeho chuť a kvalitu.

Len či sa nepoškodia tie vzácne vínne pivnice pri prácach počas budovania kanalizácií?! - domŕzame. Pán riaditeľ ale odpovedá so zmyslom pre humor: „Nie, my budeme kopat tak, aby sa tie pivnice nepoškodili a dobré vína nevytiekli!” (Dlhotrvajúci smiech sa nesie celou čistiarnou)

Zastávka č. 3: Tu sa začína EÚ!

Našou predposlednou zastávkou je mesto Čierna nad Tisou, ktoré na pomedzí Slovenska, Maďarska a Ukrajiny vzniklo len nedávno - v časoch budovania socializmu v súvislosti s prekladom tovaru prepravovaného po železničniciach s rozdielnym rozchodom koľajníc v strednej a východnej Európe. Ďalší dôvod okrem medzištátneho obchodu bol vojenský - širokorozchodná s prekladiskom bola pripravená pre rýchlu prepravu sovietskych vojsk, vrátane tankových, do Československa a - v prípade vojny i ďalej na západ.

Dominantou mesta, ktoré sa rozprestiera na rozhraní spádových území obcí Malé Trakany, Veľké Trakany, Čierna, Biel a Boťany je teda rozsiahla prekládková stanica s ďalšou veľmi členitou železničnou infraštruktúrou, čo bola kedysi jedna z najväčších pých socializmu. Mesto a čiastočne aj prilahlé obce sú odkanalizované s vyústením do starej, dnes už nevyhovujúcej čistiarne.

Stojíme uprostred starej ČOV, na ktorej aj silno krátkozraký musí vidieť, že ak sa nezačnú stavebné práce, čochvíľa sa tam môže začať všetko rozpadáť. „Táto dosluhujúca čistiareň už potrebuje rekonštrukciu doslova ako soľ,“ hovorí vedúci pracoviska, majster ČOV a kanalizácií, Oliver Nagy.

Pán riaditeľ mu dá za pravdu a spresní, že v rámci projektu „Čierna nad Tisou – splašková kanalizácia prilahlých obcí a intenzifikácia ČOV“, ktorý si vyžiada celkové investičné náklady viac ako 11,6 milióna eur, sa dobuduje 12,46 kilometra kanalizačnej siete, napoja sa obce Malé a Veľké Trakany, čím sa zvýši podiel obyvateľstva napojeného na verejnú kanalizáciu o 2 408 ekvivalentných obyvateľov. Zároveň sa bude modernizovať a intenzifikovať zastaralá ČOV tak, aby odpadové vody vypúšťané do recipienta - rieky Tisa zodpovedali prísny slovenským i európskym normám.

„Aj preto bude k terajšej čistiarni pridaný 3. stupeň čistenia. Zredukujú sa látkové znečistenia na výstupe a taktiež sa účinne zníži obsah nerozpustných organických látok v surovej odpadovej vode. Výstavba potrvá cca 18 mesiacov a bude podobne ako aj v Kráľovskom Chlmcí prebiehať za plnej prevádzky. Čistiareň nemožno odstaviť!“ vysvetľuje Ing. Hézsely a spresní, že všetky železničné zložky vrátane prekladiska sú odkanalizované samostatne do ich vlastnej ČOV.

Na chvíľu sa aj s pracovníkom čistiarene pánom Štefanom Bálintom, ktorý počas našej návštevy práve čistí prepady, zamyslíme nad potrebou modernizácie a potom sa všetci unisono zhodneme v tom, že mesto, ktorým sa zo zemepisného hľadiska začína Európska únia a aj oficiálne používa slogan „... mesto na začiatku Európskej únie“, by si modernú ČOV už naozaj zaslúžilo.

Zastávka č. 4: Tam pod javorom...

Je taká ľudovka, v ktorej sa spieva: „Tam okolo valala tečie rieka Ondava, tam pod javorom v háji zelenom, Ondava.“ Obce Trhovište a Bánovce nad Ondavou sú našou poslednou zastávkou počas putovania po projektoch na Zemplíne schválených v rámci programovacieho obdobia 2014 – 2020.

Trhovište sú stará obec, už v 13. storočí sa v nich konali trhy - postaveniu trhového centra svedčí terajší slovenský i starý maďarský názov Vásárhely. Neskôr sa obec stala súčasťou hradného panstva Brekov a po istý čas sa v nej usporadúvali úradné stretnutia šľachty Zemplínskej stolice. Bánovce nad Ondavou (v minulosti Banoch, Banowsze, Bánóc) sú zasa rodiskom básnika Pavla Horova a sídli v nich Literárne múzeum.

Potrebu odkanalizovania Trhovišť i Bánoviec zvyrazňuje aj fakt, že Ondava v sútoku s Latoricou vytvára rieku Bodrog. Tá dáva život južným častiam Východoslovenskej nížiny s celým radom chránených prírodných lokalít a rezervácií s lužnými lesmi a hniezdiskami vzácných vodných vtákov. Súčasťou nížiny je aj Tokajská vinohradnícka oblasť.

„Projektom Trhovište, Bánovce nad Ondavou – kanalizácia a ČOV s investičnými nákladmi 11,39 milióna eur sa vyrieši odvádzanie a čistenie splaškových vôd z oboch obcí, čo podstatnou mierou zlepši životnú úroveň ich obyvateľov a zároveň sa skvalitní životné prostredie,“ uviedol pán Hézsely a spresnil, že celkovo sa vybuduje 13,93 kilometrov kanalizácií, z toho 10 249 metrov gravitačnej a 3 686 metrov výtlačnej kanalizácie, šesť čerpacích staníc a 538 kanali-

začných prípojok, z toho 227 v Bánovciach a 311 v Trhovišti.

„Čistiareň pre 4 146 ekvivalentných obyvateľov, ktorá sa postaví v rámci projektu, bude mechanicko-biologická ČOV s mechanickým predčistením, jemnobublinovou aktiváciou, s nitrifikáciou a denitrifikáciou, s aeróbnou stabilizáciou kalu vrátane mechanického odvodnenia kalu. Bude situovaná v Bánovciach nad Ondavou a bude umožňovať aj dovoz a čistenie žumpových vôd z obcí, ktoré nie sú, resp. nateraz nebudú napojené na kanalizáciu. V blízkej budúcnosti ale rátame napríklad s napojením obce Moravany.“

Čistá duša namiesto pointy

V médiách sa často objavujú názory, že budovať kanalizácie a ČOV na nátlak z Bruselu je vlastne zbytočné, lebo ľudia to aj tak nechcú a je to teda len daromné vyhadzovanie peňazí do ľufu. S pánom riaditeľom Hézselym sa však zhodneme v tom, že kanalizácie a ČOV je potrebné stavať preto, že chránia životné prostredie a zdroje vody a tým priamo aj naše životy a zdravie. A namiesto obligátnej pointy si pripomeňme povest, aká sa oddávna traduje v Tokajskej oblasti:

Pánboh povedal ľuďom, ktorým sa ťažko žilo v tomto večne zanedbávanom chudobnom kraji: „Dávam vám zdravie, lebo dávam vám vodu, v ktorej je život! Ale dávam vám aj víno, lebo v ňom je nekonečne čistá a radostná duša. Chráňte si rovnako jedno aj druhé!“

(fur.)

foto: Marián Horňák

12. ročník Medzizávodnej súťaže zručnosti vodárenských pracovníkov vyhral závod Svidník

12. ročník Medzizávodnej súťaže zručnosti vodárenských pracovníkov a Deň vodárenskej techniky sa tento rok uskutočnil v historickom meste Rožňava. Organizátor podujatia VVS, a.s., závod Rožňava pripravil kvalitné súťažné podmienky pre všetkých 9 tímov z východného Slovenska a takisto zaujímavý sprievodný program pre hostí, návštevníkov, ale aj obyvateľov mesta Rožňava.

Východoslovenská vodárenská spoločnosť, a.s. každoročne pripravuje tento typ súťaží v inom meste, aby sa verejnosť priamo zoznámila s prácou zamestnancov spoločnosti. Strojníci, montéri z jednotlivých závodov si vždy zmerajú svoje sily, skúsenosti a zručnosti v rôznych súťažných disciplínach. Súťaž už tradične odštartoval generálny riaditeľ VVS, a.s. a predseda predstavenstva spoločnosti Ing. Stanislav Hreha, PhD.

Tento rok si zápolenie tých najlepších z celého východného Slovenska nenechal ujsť ani minister životného prostredia SR Ing. László Solymos či štátny tajomník Ministerstva vnútra SR Ing. Rudolf Urbanovič. Súťažiacich v rodnom meste privítal aj primátor Rožňavy Pavol Burdiga.

Rožňavčania a návštevníci podujatia si priamo v centre Rožňavy pozreli montáž a opravu vodovodného potrubia, súťaž zručnosti stavebných strojníkov, takisto ukážku budovania verejnej kanalizácie či osadenie samonivelizačných poklopov na kanalizačné šachty.

Počas celého súťažného dňa, ktorý bol tento rok mimoriadne horúci, osviežil každého dúšok kvalitného nápoja zo zdravej pitnej vody v atraktívnom Vodnom bare s príjemnou obsluhou.

(Mgr. Monika Murová)

foto: archív redakcie

Víťazi jednotlivých disciplín:

CELKOVÍ VÍŤAZI

1. závod Svidník
2. závod Michalovce
3. závod Humenné

Disciplína A (montáž a oprava vodovodného potrubia s použitím tradičných a nových technologických postupov, vrátane montáže vodovodných prípojk)

1. Martin Gajdoš, Metod Šulof – závod Michalovce
2. Marián Guzej, Martin Juhás – závod Svidník
3. Ján Čirák, Daniel Kohút – závod Humenné

Disciplína B (vytyčovanie trasy vodovodného potrubia a jeho súčastí, vyhľadávanie a vytyčovanie porúch na vodovodnom potrubí)

1. Alexander Babjak, Michal Špak – závod Svidník
2. Juraj Gdovin, Jozef Zubko – závod Vranov n. Topľou
3. Michal Majerník, Miroslav Kolesár – závod Michalovce

BOZP – Disciplína A

1. Ján Vasičkanin, Jozef Kačmár – závod Bardejov
2. Ladislav Vargovčík, Dávid Dluhoš – závod Prešov
3. Marián Guzej, Martin Juhás – závod Svidník

Mimosúťažná disciplína Súťaž zručnosti stavebných strojníkov

1. Ján Goliáš – závod Prešov
2. Jaroslav Magáč – závod Košice
3. Peter Dembický – závod Trebišov

Vyhodnotenie záznamu merania korelátoru Enigma

1. Richard Marchevský – závod Bardejov
2. Juraj Gdovin – závod Vranov n. Topľou
3. Ľubomír Končár – závod Prešov

Prípojky montujú šikovní chlapi

Za kolektívom pracantov, ktorí svojej robote dobre rozumejú, ideme do obce Valaliky v okrese Košice-okolie. Pristavujeme sa pri jednom z početných výkopov a zdravíme sa s Petrom Kaplárom a Jánom Kaplárom st., ktorí práve pracujú na montáži domovej časti jednej z vodovodných prípojok. Musia sa na prácu naplno sústrediť, a tak za nich odpovedá ich šéf Michal Béreš st., vedúci kolektívu VVS Stavby, s.r.o.

„Fotiť- nefotiť sa, my nemôžeme veľmi prerušiť robotu, možno iba na malú chvíľku, lebo práce je tu ako na kostole. Vysvetlím - tu bol verejný vodovod aj predtým, ale ľudia sa nenapojili. A teraz, keď sa z fondov EÚ vybudovala kanalizácia a robíme kanalizačné prípojky, zrazu všetci chcú aj vodu - s využitím našich akcií Napojme sa a Prípojka za 1 euro. A preto toľko roboty, že sa nemôžeme zastaviť.“

Aká je spolupráca s obyvateľmi Valaliky? „Veľmi dobrá, väčšina ľudí nám všemožne vychádza v ústrety a chvália našu prácu, ale sú i takí, ktorí nám robia napriek. Vždy je to tak, že keď je veľa ľudí, nájdu sa medzi nimi všelijakí,“ hovorí pán Béreš.

Ciel': zvýšiť napojenosť

Slovo má ekonomická riaditeľka VVS, a.s., pani Ing. Anita Gašparíková:

„Aj niekoľko rokov po kolaudácii stavieb financovaných z fondov EÚ evidujeme nízku napojenosť na vybudované vodovodné a kanalizačné prípojky. A práve s cieľom zvýšiť napojenosť sa naša spoločnosť rozhodla pripraviť pre zákazníkov nový projekt Napojme sa a jeho realizáciu preniesť na dcérsku spoločnosť VVS Stavby, s.r.o., ktorá so základným imaním 250 tisíc eur je 100 % dcérskou spoločnosťou VVS, a. s. Je to samostatný podnikateľský subjekt, ktorý v rámci projektu Napojme sa buduje vodovodné a kanalizačné prípojky vo všetkých lokalitách pôsobenia VVS.“

Ako inžinierka Gašparíková ďalej uviedla, spoločnosť VVS Stavby už realizovala prípojky v rámci závodov Trebišov, Vranov nad Topľou a Prešov, v súčasnosti pracuje v obciach Valaliky a Geča (závod Košice). „Spoločnosť zamestnáva 8 pracovníkov, disponuje kompletným technickým vybavením a vie tak vyhovieť aj individuálnym požiadavkám zákazníkov.“

Všestranní pracanti

„Poviem tak ako je, ja v partii nemám zvlášť kopáča a zvlášť montéra prípojok, ani bagristu, ani šoféra na nákladné autá, ba ani len človeka, ktorý pracuje s krtkovacou súpravou na čistenie potrubí, ale všetci vedia robiť všetko. Tak boli vyberaní a prešli všetkými potrebnými školeniami, majú príslušné osvedčenia,“ zdôraznil pán Béreš.

Je to ucelená partia chlapov z Vojan a Veľkých Kapušian, ktorí pracujú v týždenných turnusoch a s pánom Bérešom cestujú po okresoch všade tam, kde je potrebné budovať prípojky. V súčasnosti majú zabezpečené ubytovanie a stravovanie v neďalekej Čani.

„Tempo našej práce je veľmi vysoké, tu vo Valalikoch a Geči musíme zrealizovať spolu cca 3 000 kanalizačných a vodovodných prípojok, je to veľa, veľmi veľa. Musíme to ale urobiť čím skôr, obyvatelia sa už nevedia dočkať, sú netrpezliví, a ja odhadujem, že to potrvá ešte niekoľko mesiacov. Hneď ako dokončíme,

už cestujeme do ďalšieho okresu. A keď je veľa roboty, pracujeme aj cez voľné dni,“ prezradil šéf zohratej partie fungujúcej už vyše roka.

Dodal, že na svojich šikovných chlapov - Róbert Urban, Alexander Péter, Ján Kaplár starší a Ján Kaplár mladší, Peter Kaplár, Štefan Csabala a Pavol Bačo - je právom hrdý a môže sa na nich spoľahnúť.

„Mojou povinnosťou je zabezpečiť im všetko, čo podľa zákona musia mať, vrátane pracovných pomôcok, prestávok v práci, a tak ďalej. Hovorím to preto, lebo sme mali prísnu kontrolu z Inšpektorátu práce a všetko dopadlo na jedničku. Máme veľmi dobrú spoluprácu s jednotlivými závodmi VVS, v prípade potreby si vieme pomôcť. Ja sám som väčšinu života prežil vo vodárstve, dlhé roky som bol vedúcim poruchovej a stavebno-montážnej činnosti závodu Košice a so všetkými závodmi mám kolegiálne a priateľské vzťahy. To našej robote veľmi pomáha.“

A ďalšie perspektívy spoločnosti? „Už čoskoro nám pribudne nová technika - stroj na vyvložkovanie potrubí a plánujeme aj rozšírenie tímu o ľudí, ktorí sa budú venovať práve vložkovaniu v rámci celej VVS. Nemení sa však postavenie našej spoločnosti - často sa ma pýtajú, pod ktorý útvar generálneho riaditeľstva či pod ktorý závod patríme. My sme ale samostatná spoločnosť,“ vysvetlil pán Béreš.

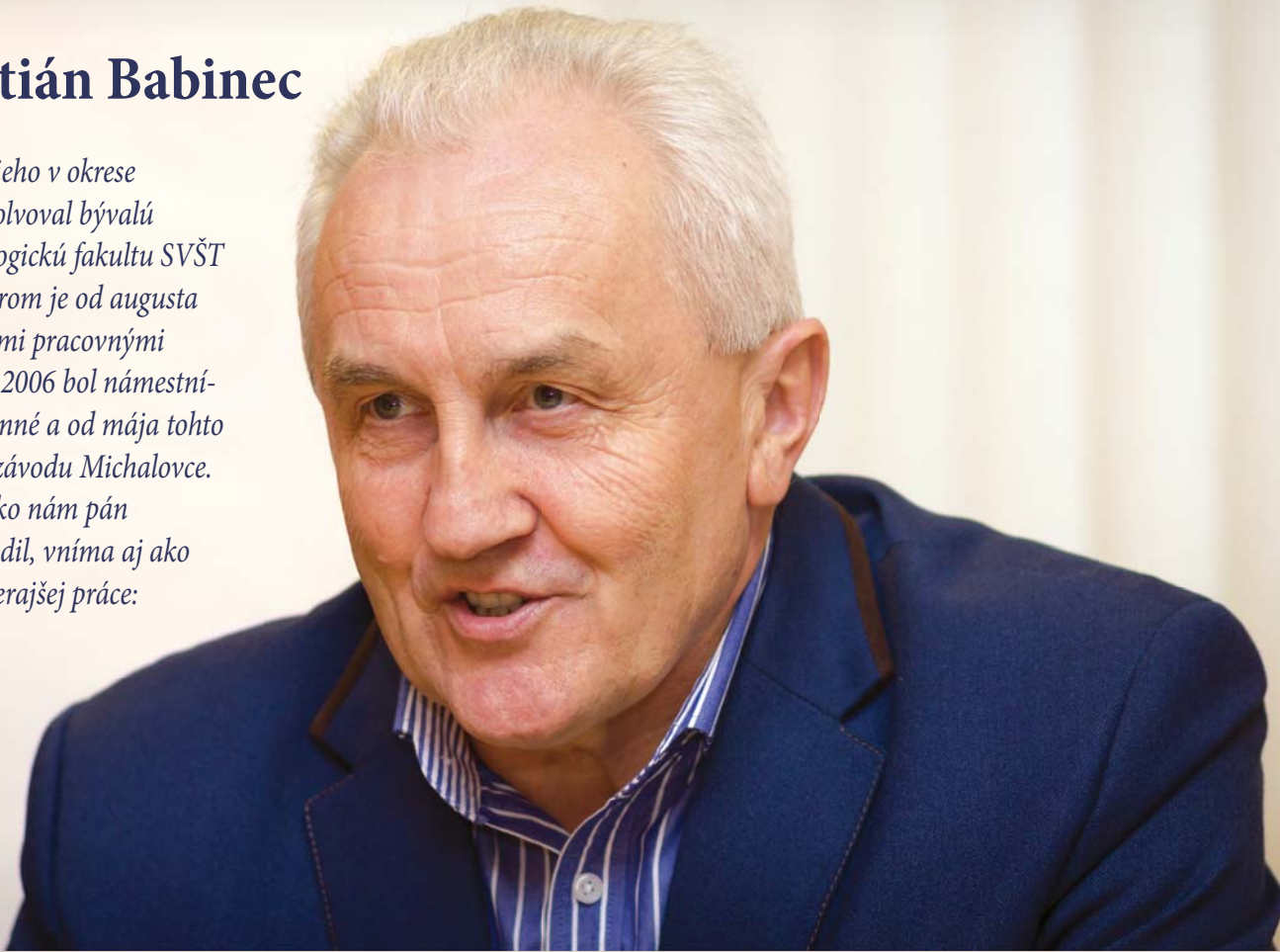
(fur.)

foto: archív redakcie

Ing. Kristián Babinec

Pochádza z Ptičieho v okrese Humenné, absolvoval bývalú Chemicko-technologickú fakultu SVŠT v Bratislave a vodárom je od augusta 1980. Prešiel rôznymi pracovnými pozíciami, od roku 2006 bol námestníkom závodu Humenné a od mája tohto roka je riaditeľom závodu Michalovce. Terajšiu funkciu, ako nám pán Ing. Babinec prezradil, vníma aj ako ocenenie svojej doterajšej práce:

Investícia do svojho zdravia je najlepšou investíciou!

„Ponuka pána generálneho riaditeľa na túto pozíciu bola pre mňa v prvom momente prekvapením. Ale po vzájomnom prerokovaní všetkých okolností tejto ponuky to chápem i ako určité ocenenie mojej dlhoročnej práce vo vodárstve (vyše 36 rokov), a tak som ponuku napokon prijal s pokorou, ale i jasnou predstavou, čo chcem robiť. Len doplním, že na mojom doterajšom poste ma nahradil Ing. Ján Roman, ktorého si pre túto pozíciu vybral riaditeľ humenského závodu a ktorý dovtedy pracoval ako vedúci Hospodárskeho strediska (HS) Snina.“

• S akými predsavzatiami ste nastúpili do terajšej funkcie, čo by ste chceli zmeniť, čomu sa chcete hlavne venovať?

„Ak mám povedať pravdu, funkciu riaditeľa v Michalovciach som prijal aj preto, že som nešiel do cudzieho prostredia, len do trochu iných podmienok, ktoré prirodzene každý závod má. Doterajšie moje skúsenosti v oblasti vodného hospodárstva mi totiž dodali istotu, že môžem splniť očakávania, ktoré z takejto pozície vyplývajú. A konkrétne? Dôsledne využívať možnosti, ktoré ponúkajú fungujúce informačné systémy vo VVS, odstrániť všetky duplicitné evidencie a vytvoriť podmienky pre efektívnu prácu predovšetkým v hlavných výrobných činnostiach vrátane technických, pričom som sa nemohol vyhnúť menším organizačným zmenám bez dopadu na zamestnanosť. Ako hlavné motto pre každú činnosť som určil - *nebať sa predkladať návrhy, nero-*

biť zbytočné a duplicitné veci a pracovať kreatívne s pridanou hodnotou.“

• Priority?

„Tie sú, myslím si, u mňa jasné: zvýšenie napojenosti na verejný vodovod a verejnú kanalizáciu, znižovanie stratovosti, znižovanie balastných vôd a ústretová investičná spolupráca so samosprávami. Bez toho sa ďalej nepohneme!“

• S doterajším námestníkom michalovského závodu Bc. Miroslavom Maťašom sa poznáte nielen z úzkej spolupráce dvoch susedných závodov, ale i z viacročnej činnosti v pracovnom tíme pre projekt

Integrácia PTISu a GISu v rámci Informačného systému spoločnosti. Ako budete v spolupráci s pánom Maťašom pokračovať „po novom“?

„Profesionalizáciou hlavných výrobných činností a posilnením autonómnosti hospodárskych stredísk nastala potreba organizačných zmien a s pánom Maťašom som sa dohodol, že obsadí funkciu vedúceho HS voda-kanál Michalovce. Je to najväčšie stredisko závodu a ja verím, že na tomto poste využije svoje doterajšie skúsenosti a v konečnom dôsledku bude mať možnosť získať i ďalšie manažérske skúsenosti a zručnosti. Mojm novým námetníkom je Ing. Marián Červeňák.“

• **Prejdime k ďalšej téme: Z peňazí EÚ sa čoskoro rozbehne projekt Trhovište, Bánovce nad Ondavou - kanalizácia a ČOV s celkovými investičnými nákladmi 10,255 milióna eur. Máte radosť, že sa jeho realizáciou zlepši životná úroveň obyvateľov dvoch obcí okresu Michalovce a zároveň skvalitní životné prostredie na Zemplíne?**

„Myslím si, že každý vedúci pracovník VVS má radosť z každej investičnej akcie,

ktorá sa realizuje v jeho regióne a zásadne sa ňou rieši napojenosť a ochrana životného prostredia. Celý náš závod i ja osobne budeme úzko spolupracovať s pracovníkmi investičného útvaru GR, aby bol projekt zrealizovaný v očakávanej kvalite. Osobne už teraz spolupracujem so starostami blízkeho okolia, kde sa nebude projekt realizovať, na možnosti odkanalizovania ich obcí, keďže sa do tohto projektu nedostali.“

• **Pán riaditeľ, VVS neustále zápasí so špekulantmi, ktorí sa nechcú napojiť na novovybudované verejné vodovody a verejné kanalizácie, aby ušetrili.**

„V snahe vyjsť v ústrety občanom naša spoločnosť spustila projekty ako Prípojka za jedno euro alebo Napojme sa, ktoré sú veľmi výhodné, ale ešte aj pri týchto výhodných možnostiach sa stretávame s nezaujmom o pripojenie!“

• **Hovoríme o gauneroch, ktorí vypúšťajú domové splašky do obecného rigolu, do potoka, do blízkej prírody... Všetliako sa vykrúcajú, hľadajú cestičky, aby sa na kanalizáciu nemuseli napojiť, oháňajú**

jú sa známosťami a rôznymi pseudoargumentmi. Neprihliadajú ani na podpísané zmluvy o budúcej zmluve: „To podpísala moja mama, keď mala 77 rokov, sama nevedela, čo podpisuje, už nežije a pre mňa to nie je záväzné. A mňa vaše životné prostredie nezaujíma!“

„To, čo ste povedali, pán redaktor, je, žiaľ, pravda a mohol by som menovať mnohé ďalšie a ďalšie výhovorky. Všetkým, ktorí majú možnosť napojiť sa na verejný vodovod alebo verejnú kanalizáciu a neurobia to, odkazujem, že len zdanlivo si myslia, že ušetria. Nemali by zabúdať na negatívny vplyv zhoršujúceho sa životného prostredia na ľudské zdravie. K zhoršovaniu tohto prostredia však sami prispievajú nesprávnym likvidovaním odpadových vôd. No a užívanie vody z nespoľahlivých zdrojov je zas ďalším negatívom, ktoré pomaly, ale isto ovplyvní ich zdravie. Mali by si uvedomiť, že investícia do zdravia svojho i svojich najbližších je tou najlepšou investíciou!“

(fur.)

foto: Marián Hornák

Spoločnosť PIPELIFE, vyrábajúca **hladké plnostenné rúry**, ktoré svojou kvalitou a technológiou výroby zvládajú aj tie najnáročnejšie pokládky:

- **PVC Quantum SN12 – SN16** plnostenná trojvrstvová technológia zaručujúca vysokú tuhosť proti vonkajšiemu prerazeniu, a to aj pri bodoch mrazu (pokládka do -10 °C) a vysokú odolnosť voči abrázii, vnútornému opotrebeniu. Rúry majú navyše vnútorné značenie, čo zamedzuje, resp. odhaľuje prípadnú zámenu.
- **PP MASTER SN10 – SN16** plnostenná trojvrstvová technológia podobne ako pri systéme PVC QUANTUM. Rúry sú označované snehovou vločkou - pokládka do -10 °C, vysoká tepelná a chemická odolnosť a odolnosť voči abrázii.
- **PP WASTIC SN10 – SN16** (plnostenná jednovrstvová technológia) najjednoduchší technologický systém z rúr ponúkaných výrobcami plastových potrubných systémov, napriek tomu je aj tento systém hrdlový. Nepoužíva dvojité hrdlo a je osadený obdobne ako **PVC QUANTUM** a **PP MASTER** tesnením s výstužným krúžkom zabráňujúcim vytlačeniu z drážky pri montáži a prerastaniu koreňov a vzniknutej netesnosti systému.

Pre možnosť vyskladať kanalizačnú, resp. dažďovú sieť z jedného materiálu PP (polypropylén) má spoločnosť PIPELIFE v ponuke tieto systémy:

- **ID PRAGMA**, PP korugované rúry s vnútorným priemerom **DN200 – DN1400 mm** s kruhovými tuhosťami **SN8, SN10, SN12, SN16**.
- **PP MASTER**, PP plnostenné trojvrstvové hladké rúry v priemeroch **D110 – D500 mm** s kruhovými tuhosťami **SN10, SN12, SN16**
- **PP WASTIC**, PP plnostenné jednovrstvové hladké rúry v priemeroch **D160 – D500 mm** s kruhovými tuhosťami **SN10, SN12, SN16**.

Všetky tieto systémy majú **integrovane hrdlo** (nie dvojité presuvné hrdlo, čo prináša riziko netesnosti).

PIPELIFE Neodlúčiteľnou súčasťou potrubných sietí sú samozrejme aj **šachty**.

Spoločnosť PIPELIFE vyrába a dodáva na trh polypropylénové šachty pre domové prípojky priemerov **D200, 315, 400 mm**, **všetky bez použitia recyklátov!**

Pre hlavné a vedľajšie siete revízne a vstupné šachty priemerov **PRO630, PRO800 a PRO1000** s napojením rúr až do priemeru **DN1000 mm**.

PP Kanalizačné šachty spoločnosti PIPELIFE majú obrovské výhody:

- **V 100% tesnosti spojov** v mieste pripojenia potrubia, nedochádza k priesaku splaškov do pôdy.
- **V 100% tesnosti spojov jednotlivých častí** (skruž, kónus), nedochádza k prenikaniu spodnej vody do systému, čím sa zbytočne nezapĺňajú ČOV.
- **V hmotnosti jednotlivých častí** ako aj v hmotnosti celkovej šachty, v zrýchlení výstavby a v znížení nákladov, pokládka bez nutnosti použitia ťažkých mechanizmov.
- **V statickej stabilite** nedochádza k zboroteniu tela šachty a vďaka zosilnenému dnu nedochádza k porušeniu šachty ani pri najkritickejších hladinách spodnej vody.

Spoločnosť PIPELIFE vďaka svojej flexibilnej výrobe ponúka a dodáva na trh šachtové dno s pripojením potrubia v štandardných uhloch s odklonom po 15°, no najmä s pripojením potrubia v uhloch podľa požiadaviek situácie, bez nutnosti použitia prídavných, napr. výklyvných hrdiel.

Vďaka širokému sortimentu prináša spoločnosť PIPELIFE na trh kompletný systém od užívateľa až po ČOV.

PIPELIFE SLOVAKIA, s.r.o.
Kuzmányho 13
921 01 Piešťany
Tel.: 033 762 7173, fax: 033 733 0839
e-mail: pipelife@pipelife.sk
www.pipelife.sk

Vodárov klobúk VII.

Naozaj sa raz stalo, že vodára sa jeho sused opýtal: „To prečo vy dávate takú vodu, z ktorej sa všetko kazí? Dvakrát - trikrát si v rýchlovarnej kanvici prevarím vodu na kávu alebo čaj a hneď vidím, že je zanesená! Žena nadáva, že i žehlička sa nám kvôli vode veľmi skoro pokazila a mne sa zdá, že aj práčka už odchádza.“

V tomto vydaní pomyselného Vodárovho klobúka plného informácií a potrebných vedomostí sa venujeme téme tvrdej vody, aby každý pracovník VVS, aj taký, ktorý priamo nepôsobí v oblasti úpravy a dodávok pitnej vody, vedel niečo o tejto záležitosti a mohol argumentovať tým, že aj keď je voda z vodovodu tvrdšia, neznamená to, že je zlá a škodlivá. Pravdou totiž je, že o pitnej vode z vodovodu má verejnosť neraz pokrivené predstavy a na webe možno nájsť bezpočet rôznych názorov a vyjadrení, v ktorých sa dočítame, že na Slovensku je voda z kohútika veľmi tvrdá a že ak nič práčky, umývačky riadu, žehličky, kávovary, rýchlovarné kanvice atď, ako potom musí škodiť ľudskému organizmu?! Preboha, čo robí s našimi vnútornosťami?!

Vieme, že za takýmito názormi a vyjadreniami sú často predajcovia filtrov na domácu doúpravu pitnej vody.

Voda je prírodnina!

Voda nie je produkt chemickej továrne, ale prírodnina, a tak je len samozrejmé, že voda z každého jedného zdroja má iné zloženie, pričom všeobecne platí, že vody z podzemných zdrojov (pramene, studne, vrty) sú tvrdšie (majú vyšší obsah vápnika, horčíka, ale i ďalších minerálnych látok) než vody

z povrchových zdrojov. Pripomeňme si, že najväčšími povrchovými zdrojmi pre VVS sú vodárenské nádrže (VN) Starina a Bukovec.

„Len na ilustráciu – podiel povrchových a podzemných zdrojov vody na celkovom množstve vyrobenej vody v našej spoločnosti za rok 2015 bol takýto: podzemné zdroje 51,77 a povrchové zdroje 48,23 percenta,“ spresnila vedúca útvaru prevádzky vodovodov a kanalizácií Ing. Iveta Sojčáková.

Rozhoduje geologická skladba

S otázkami, čo je to tvrdosť vody, aký má tvrdá voda vplyv na ľudské zdravie a ako si chrániť elektrospotrebiče, sme sa obrátili na vedúcu útvaru chemicko-technologických činností pani Ing. Natašu Riganovú:

„Tvrdosťou vody sa vyjadruje obsah vo vode rozpustených minerálov, z ktorých prevažuje vápnik a horčík. Každá voda obsahuje minerály v prírodnej podobe, ich obsah závisí od geologickej skladby horniny, ktorou voda v podzemí preteká. Tvrdosť vody sa zaraďuje do niekoľkých stupňov. Keďže pre tvrdosť vody neexistuje univerzálna stupnica, je potrebné sa pri zaraďovaní zistenej hodnoty riadiť stupnicou, ktorú udáva výrobca. V zmysle nariadenia vlády SR číslo 354/2006 Z. z. sa tvrdosť

vody udáva v mmol/l. Niektorí výrobcovia ale udávajú tvrdosť vody v staršom vyjadrení v stupňoch nemeckých (°N). Môžeme sa dokonca stretnúť aj s vyjadrovaním tvrdosti v stupňoch anglických, francúzskych či amerických.“

A ako je to s obsahom vápnika a horčíka?

„Citované nariadenie vlády číslo 354/2006 Z. z. určuje pre tvrdosť vody (vápnik a horčík) odporúčanú hodnotu 1,1 – 5,0 mmol/l,

Prináša te Usm to najcenejšie...

Je vodný kameň strašiakom?

Podľa pani Riganovej tvrdosť vody najviac prekáža pri priemyselnom využívaní vody (tepelné hospodárstvo, práčovne, textilný priemysel), resp. pri používaní elektrospotrebičov v domácnosti. Tvrdá voda obvykle spôsobuje nedostatky v technologických procesoch a v kvalite výrobkov, no a v domácnosti predovšetkým tvorbu vodného kameňa.

„Preto sa niektorí spotrebitelia sťažujú na tvrdú vodu. Ale treba si uvedomiť, že úlohou našej spoločnosti je vyrábať zdravotne bezpečnú pitnú vodu, ktorá musí spĺňať legislatívne požiadavky na vodu určenú na ľudskú spotrebu! Je len na samotnom spotrebiteľovi, či si cení vlastné zdravie alebo či mu viac záleží na elektrospotrebičoch, ktoré mimochodom vie chrániť iným spôsobom.“

Čo teda vedúca útvaru chemicko-technologických činností odporúča všetkým, ktorí majú domáce spotrebiče zanesené od tvrdšej vody? Okrem komerčných prípravkov mnohí doma skúšajú všeličo...

„Áno, tvrdú vodu je možné zmäkčovať rôznymi komerčnými prípravkami, či už na chemickej, elektromagnetickej báze alebo fyzikálnymi spôsobmi. Niektoré zo známych komerčných prípravkov ale pôsobia na rovnakom princípe ako osvedčené „ľudové prostriedky“, tak prečo nesiahnuť po nich? Určite sa v každej domácnosti nájde ocot, sóda bikarbóna, kyselina citrónová či prášok do pečiva. Ja osobne používam najčastejšie ocot alebo octovú vodu, ktorých účinok sa dá podstatne zosilniť zahrievaním na vysokú teplotu,“ uzavrela Ing. Nataša Riganová.

(fur.)

foto: archív redakcie

čo v prepočte na nemecké stupne predstavuje 6,16 – 28,04 °N.“

Aké najtvrdšie vody dodáva VVS spotrebiteľom (z ktorých zdrojov)? Prípadne, či sa voda z týchto zdrojov vodárensky upravuje („zmäkčuje“) alebo sa napríklad mieša s vodou z iného zdroja?

„Najvyššie dosahované hodnoty tvrdosti vody v našej spoločnosti sú cca 5 mmol/l v niektorých spotrebiskách hlavne v pôsobnosti prešovského závodu (Lipany, Brezovica, Torysa, Drienica, Krivany, Pečovská Nová Ves, Sabinov - podzemné zdroje), ale aj v okrese Bardejov, napríklad v obci Dubinné či Kurima. Hodnoty cca 4 mmol/l sú napríklad v rozvodnej sieti obcí Košice – okolie, v Šaci, Dvorníkoch, Hostovciach, ale aj v Košických Olšanoch či Ruskove. Keďže v uvedenom nariadení vlády ide len o odporúčanú hodnotu (1,1 – 5,0 mmol/l), nie je dosiahnutie stanovenej hodnoty závažné. Naše vody tieto hodnoty spĺňajú, maximálna nameraná tvrdosť vody v tomto roku bola 5,14 mmol/l a takúto vodu nie je potrebné upravovať! Pre niektoré väčšie spotrebiská, ako sú napríklad Košice, je pitná voda dodávaná z viacerých zdrojov, kde podľa potreby sa zmiešavací pomer upravuje a v dôsledku toho sa u spotrebiteľa môže tvrdosť vody meniť.“

Necitlivosť končatín i depresie!

Odborníci na výživu argumentujú tým, že tvrdšia voda je zdravšia pre ľudský orga-

nizmus, verejnosť to ale vidí opačne - skôr sa bojí o svoje rýchlovarné kanvice, kávovary a práčky. Aký je Váš názor, pani inžinierka, na túto problematiku?

„Vápnik a horčík sú prirodzenou súčasťou vôd. Zo zdravotného hľadiska tvrdosť vody pri slabo mineralizovaných vodách nie je škodlivá, ba naopak, často dodáva vode dobrú chuť. Vyššia prítomnosť vápnika a horčíka v pitnej vode je žiaduca kvôli prevencii niektorých ochorení. Obe dva prvky majú totiž dôležitú úlohu pri stavbe kostí a zubov, pri funkcii srdca a krvného obehu, nervovej sústavy i svalov.“

Pozrime sa, prosím, na vec aj z tej druhej strany

„Konzumácia vody s nízkym obsahom vápnika a horčíka má priamu súvislosť s nárastom chorobnosti a úmrtnosti na kardiovaskulárne choroby. Nedostatok vápnika a horčíka môže spôsobovať aj bolesti kĺbov, lámavosť nechťov, vznik ekzémov, nespavosť, svalové kŕče, nervozitu, necitlivosť horných a dolných končatín, zadržiavanie soli v tele, kazenie zubov, rednutie a lámavosť kostí, strácanie pamäti a depresie. Aj preto Svetová zdravotnícka organizácia (WHO) odporúča obsah vápnika v pitnej vode minimálne na úrovni 30 miligramov na liter (mg/l), optimálne by to bolo až 50 mg/l. Preto aj uvedené nariadenie vlády NV SR číslo 354/2006 Z. z. odporúča koncentráciu vápnika viac ako 30 mg/l, odporúčaná hodnota pre horčík je 10 až 30 mg/l a medzná hodnota je 125 mg/l.“

Vtipy

Pán v rokoch sa prechádza popri rieke, ruky vo vreckách, keď tu zrazu začuje krik topiacej sa ženy: „Pomóóóóc, neviem pláááávať!“ Chlapík sa k nej otočí, nadvihne obočie a znechute-ne odvetí: „To ani ja, no kvôli tomu nerobím taký hurhaj!“

Na kúpalisku vedie chlapík družnú debatu s krásnou slečnou. Po chvíli sa slečna pýta: „Čo je to za ženu, čo sa na nás celý čas pozerá?“ „Ani sa nepýtajte, budem rád, ak jej vysvetlím, kto ste Vy!“

Policajt prichytí pri potoku pytliaka, ktorý chytá chránených rakov. „Tak to bude riadna pokuta!“ hovorí policajt. Pytliak sa bráni: „Aká pokuta? Veď som nič neurobil. Tieto dva raky sú moju miláčikovia a ja som s nimi na prechádzke.“ „Nevymýšľajte!“

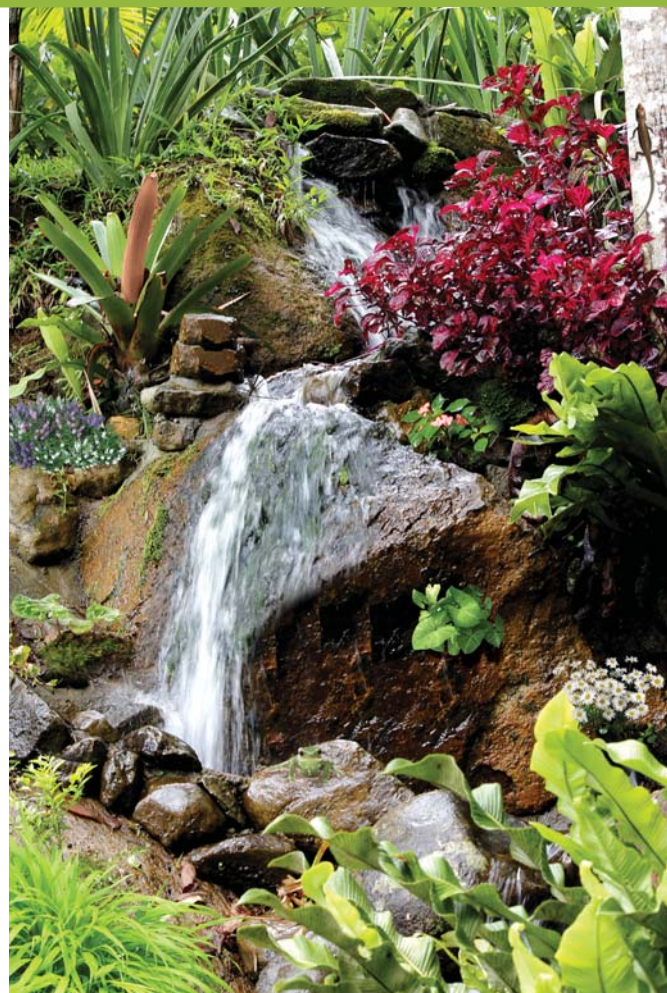
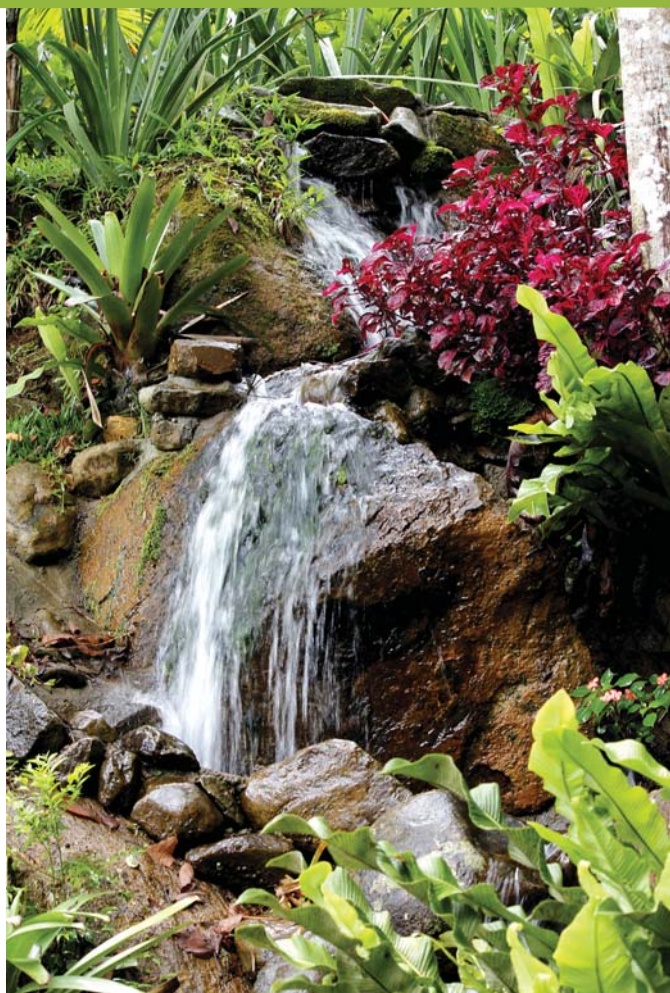
„Verte mi! Pustím ich, aby si zaplávali a keď zapískam, tak sa vrátia.“
 „No to chcem teda vidieť!“ povie pochybovačne policajt.
 Muž teda hodí obidva raky do vody.
 „Fajn. Teraz zapískajte a som zvedavý, či sa tie raky vrátia.“
 „Raky? Aké raky?“ čuduje sa pytliak.

- Viete, čo je maximálny dážď?
- Keď môžete zobrať svoju ryбку na prechádzku.

Veru, mal som piť čistú vodu z vodovodu a nie borovičku.

Nájdí 13 rozdielov

Prinášame Vám to najcennejšie...

S cieľom neustále zvyšovať kvalitu poskytovaných služieb a zároveň chrániť životné prostredie Vám ponúkame možnosť prijímať elektronickou formou:

Elektronické zasielanie dokumentov

- faktúry za vodné a stočné,
- faktúry za ostatné práce a služby,
- marketingové materiály,
- iné dokumenty.

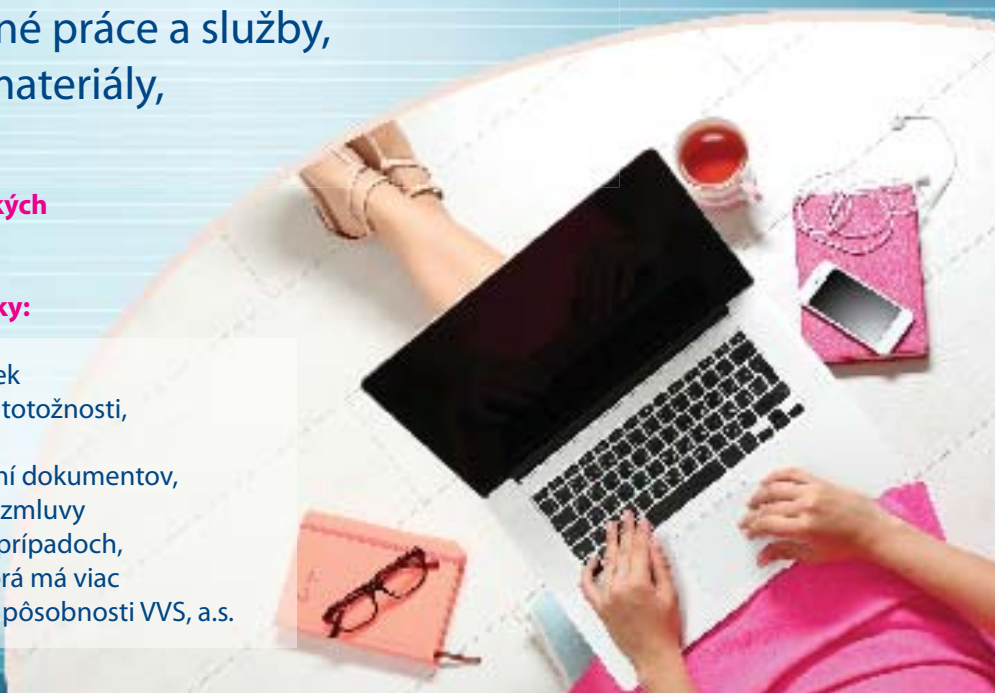
Táto bezplatná služba je určená pre všetkých obchodných partnerov VVS, a.s.

Je potrebné splniť nasledujúce podmienky:

- požiadať o službu osobne na ktoromkoľvek zákazníckom centre s platným dokladom totožnosti,
- uviesť kontaktnú e-mailovú adresu,
- podpísať zmluvu o elektronickom zasielaní dokumentov,
- predložiť plnú moc súvisiacu s podpisom zmluvy o elektronickom zasielaní dokumentov v prípadoch, ak napr. o službu požiada organizácia, ktorá má viac prevádzok/organizačných zložiek v rámci pôsobnosti VVS, a.s.

www.vodarne.eu

Projekt „PRÍPOJKA ZA 1 EUR“ Prečo?

- Piť pitnú vodu z verejného vodovodu?

Pretože pitná voda z vodovodných kohútikov je zdravotne bezpečná, čistá, svieža a cenovo najvýhodnejšia.
1 liter pitnej vody = 0,0016 €

- Napojiť sa na verejný vodovod alebo verejnú kanalizáciu práve teraz?

Pretože v rámci projektu Východoslovenskej vodárenskej spoločnosti, a.s. „PRÍPOJKA ZA 1 eur“ za kúpu vodovodnej plastovej a kanalizačnej revízieň šachty a za montáž prípojky zaplatíte len 1 eur.

- Odvádzať odpadové vody verejnou kanalizáciou?

Pretože odvádzanie odpadových vôd verejnou kanalizáciou a následné čistenie odpadových vôd v čistiarni odpadových vôd je ekologicky najvhodnejší spôsob čistenia chrániaci životné prostredie a zabezpečujúci dostatok kvalitných zdrojov podzemnej vody pre budúce generácie.

Meradlo s diaľkovým odpočtom k prípojke **za 1 euro**

S účinnosťou od 1.11. 2014 v rámci Projektu Prípojka za 1 EUR je štandardnou súčasťou realizácie vodovodnej prípojky na náklady VVS, a.s. meradlo s diaľkovým odpočtom. Prípojka za 1 EUR – realizácia na náklady VVS, a.s.

- Obhliadka miesta realizácie
- Dodávka a montáž materiálu (HDPE potrubie, mechanické tvarovky...)
- Prepláchnutie, tlakovanie prípojky
- Vodomerná plastová šachta
- Vodomerná zostava
- Meradlo so zariadením umožňujúcim diaľkový odpočet

